

AZ ISTENNEL VALÓ KAPCSOLAT kerete a SZÖVETSEÉG. Ez az, ami összekapcsol, ami a „szerződés” Isten és közöttünk. Az előző ígéhirdetéshez, ami a szövetség természetéről szól, kapcsolódunk egy konkrét ponton. Beszéltem arról, hogy milyen képekkel bátorítja Isten az Ő népét emlékezésre? A harmadik út volt ezek közül az emlékeztetésnek még ősbib: képek, szimbólumok, jelek. Jelek: a testeden, ajtófélfán, kapun.

Mondjuk ki még a bevezetőben, hogy maga a kép, a körülmetélkedés sokféle érzést kiválthat belőlünk: vicces, kínos, undorító, esetleg közönséges, barbár dolog. Amúgy Pál is ezt mondja: „A körülmetélkedés semmi, a körülmetéletlenség is semmi, egyedül Isten parancsolatainak a megtartása fontos.” (1Kor 7,19) Mi dolgunk hát ezek fényében ezzel a témával, miért nem kerültük ki ezt az Igét?

1. Mi szükség a jelekre, hogyan működnek a jelek? A legkézenfekvőbb válasz, hogy azért nem, mert ez Isten szövetségének a jele az Ószövetségben, ezt bízta Ábrahámra és ez lesz, ami emlékezteti a választottakat az Istennel kötött szövetségre. Nyolcnapos korban körül kell metélni a fiú gyermekeket, ez a program, nincs kivétel. Beleszületnek a gyermekek a szövetségbe, mivel a választott nép tagjai. Magukon viselik a jelet. De mi a jel? Valami, ami túlmutat önmagán. Ami nem önmagáról szól. Mindegy igazából, milyen a forma, a lényeg, amire mutat. A lényeg, hogy mennyire jól funkcionál Isten dicsőségére. Jelek, szimbólumok. Itt tudunk talán a legkönnyebben kapcsolódni: igen, ezek a mi életünk részei is. Kitöltik az életünket, a kommunikációnk nélkülözhetetlen részei. Elementarizálják az összetett jelentéseket, sűrítik az igazságot, emlékeztetnek a lényegre. Elmondják, ami (röviden) el nem mondható. Jelek az életünkben például a karikagyűrű, a hal az autón, de ott van a tettekben, viselkedésben is (például az étkezés előtti imádság, aminek tartalmát nem biztos, hogy mindig 100%-osan átéljük, de gyakoroljuk, mert rítus és ezzel is kifejezzük, hogy Istennek vagyunk hálásak, hogy Hozzá tartozunk). Az Isten szövetségére való emlékezéskor is számolnunk kell a jelekkel, a jelképes cselekedetekkel. Az Ószövetségben ez a körülmetélkedés volt Izrael népe számára. Emlékeztető jel.

2. A körülmetélkedés dimenziói. A körülmetélkedés legősibb, vallástörténetileg nagyon távolra mutató értelmezése az, hogy ez a szertartás egy „védő varázslat” démoni hatalmak ellen, a szaporodást gátló rosszindulatú szellemi erők ellen. A legtöbb kultikus vallási cselekedetnek, jelnek megvan ez az ősi, primitív gyökere. Itt azonban nem ezt jelenti, hanem a távlatok és emlékezés dimenziójába kerül mindez, a „nemzedékről-nemzedékre” emlékezés ívébe, az isteni rend szem előtt tartására való emlékezésre. Megváltoztathatatlan jel, amit minden izraeli férfinak, a választott néphez tartozónak viselnie kellett magán.

a. Az Ábrahámnak adott parancs. Azt olvastuk az Igében, hogy Istennek az Ábrahámval kötött szövetsége tartalmazza a körülmetélkedés parancsát. A körülmetélkedés szokása megtalálható az ókori egyiptomiaknál, edómiaknál, ammóniaknál, móábiaknál (Jer 9,24k), és természetesen az izráeliaknál. Ismeretlen viszont az asszíroknál, babilóniaiaknál és a filiszteusoknál. Mondhatjuk, hogy az adott éghajlaton, az adott kultúrában egészségügye, kulturális okai is voltak ennek, így nem különleges a jel. De egy jel nem attól működik, mert különleges és egyedi, hogy exkluzív vagy megmagyarázhatatlan másként mint különleges isteni cselekvés... hanem a lényege, hogy a kapcsolatra mutat. Ezt láthatjuk a felolvasott történetben is. Ábrahám Istentől új nevet, új identitást kap, s az új név értelmének megfelelően, kollektív jelentőségű. Nemcsak Ábrahámra van tekintettel Isten, hanem Ábrahám utódaira is. Az ígélet távlatai mutatkoznak meg abban, hogy ezt olvassuk „Istened leszek neked és utódaidnak”, mert benne van a soha meg nem szűnő gondviselés és a megváltó szeretet: két olyan dolog, ami végigvonul az egész Biblián. A szövetséghez tartozó emberi kötelesség Ábrahámra és vér szerinti utódaira, a választott népre nézve, egy testi jegyhez, a körülmetélkedéshez való ragaszkodás volt. A hozzá való ragaszkodás a szövetség fenntartását jelképezte, mellőzése viszont szövetségsszegésnek számított. E szövetségi jel a családhoz tartozó idegen fajú szolgálókra is kiterjesztendő volt, ami a kegyelem körének a tágulását jelenti. Izrael így nemcsak vérségi, hanem tágabb körű gyülekezeti közösség is volt. A szövetséges Isten ilyen széleskörű kegyelmi készsége viszont megkövetelte, hogy a szövetségnek a jelét viselje minden férfi a választott nép körében, és az egyén, mint a közösségnek egy tagja, ne erőlténitse meg különködésével a közösségnek adott kegyelmi szövetséget. Így értendő a 14. vers szigorú szankciója. Testvéreim, különös jelentősége lett mindennek a fogság idején! (a babilóniak ugyanis nem metélték körül magukat. Megkülönböztető jel lett ez egyértelműen: „Emlékezz! Ne feledd, ne asszimilálódj!”)

b. A próféta igehirdetés. Mivel a körülmetélkedés testi jegy, külsőség, korán figyelmeztetni kellett próféta hasonlat szerint a „szív körülmetélésének” a szükségére (Jer 4:4), azaz a szövetség lelki tartalmának a megértésére, a lélek szerint Istenhez tartozásra is. Az idő múlásával, miközben Izraelben megtartották konkrétan is ezt a rendelkezést, a hangsúly a konkrétból a metafora, az átvitt értelem felé tolódott. Hallgassuk, hogy jelenik ez meg a prófétáknál:

- Jeremiásnál például a próféta szóhasználatban a körülmetéletlenség az Istennel való kapcsolatteremtés lehetetlenségét jelzi „Kinek mondjam el, kinek bizonygassam, hogy végre meg is hallják? Körülmetéletlen a fülük, nem tudnak figyelni. Gyalázzák az Úr igéjét, nem lelik kedvüket benne.” (Jer 6, 10)

- 3Móz 26,40-43: „De ha megvallják bűnüket és atyáik bűnét, hogy hűtlenséget követtek el ellenem, meg azt, hogy szembeszálltak velem, ami miatt én is szembeszálltam velük, és elvittem őket ellenségeik földjére; ha majd megalázkodik körülmetéletlen szívük, és békével hordozzák büntetésüket, akkor visszaemlékezem a Jákóbbal kötött szövetségemre, az Izsákkal kötött szövetségemre meg az Ábrahámval kötött szövetségemre, és visszaemlékezem az országra is.”

- Jer 9,25: „Egyiptomot és Júdát, Edómot és az ammóniakat, Móábot és mindazokat, akik körülnyírt hajúak, és a pusztában laknak. Mert mindezek a népek körülmetéletlenek, Izráel egész háza azonban körülmetéletlen szívű.”

A jelnek tehát meg kell határozni a működést és nem lehet, hogy az ember lényét, útját, döntéseit, identitását nem befolyásolja az Istennel való kapcsolata!

c. Újszövetség. Egészen más lett persze a helyzet az Újszövetség idejében, amikor Ábrahámnak a hitből való utódait már nem a testi jel avatta a gyülekezet tagjává. Tovább tágul tehát a kép:

- ApCsel 7,51-52: „Ti keménynyakú, körülmetéletlen szívű és fülű emberek, mindig ellene szegültök a Szentléleknek, atyáitokhoz hasonlóan ti is. A próféták közül kit nem üldöztek a ti atyáitok? Meg is ölték azokat, akik megjövedölköztek az Igaznak eljövételét.”

- Fil 3,3: „Mert mi vagyunk a körülmetéltek, akik Isten Lelke szerint szolgálunk, és Krisztus Jézussal dicsekszünk, és nem a testen bizakodunk.”

- Kol 2, 9-12: „Mert benne lakik az istenség egész teljessége testileg, és benne jutottatok el ti is ehhez a teljességhez, mert ő a feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak. Benne vagytok körülmetélve is, de nem kézzel végzett körülmetéléssel, hanem a Krisztus szerinti körülmetéléssel, a halandó test levetése által. A keresztségben vele együtt voltatok eltemetve, és vele együtt fel is támadtatok az Isten erejébe vetett hit által, aki feltámasztotta őt a halottak közül.”

- Róm 2,28-29: „Mert nem az a zsidó, aki külsőleg az, sem nem az a körülmetélkedés, amely a testen, külsőleg látszik; hanem az a zsidó, aki belsőleg az, és az a körülmetélkedés, amely a szívben van, Lélek szerint és nem betű szerint.”

A testi körülmetélkedés nem lett az ÚSZ-i gyülekezet istentiszteleti kultuszának részévé

- Gal 5,6: „Mert Krisztus Jézusban nem számít sem a körülmetélkedés, sem a körülmetéletlenség, csak a szeretet által munkálkodó hit.”

3. AMIRE A JEL MUTAT: Kötődés a szövetségi kapcsolatban. Mindezt áttekintve, megértve arra is juthatunk, hogy nincs is szükség jelekre, mert kiüresednek, félreérti őket az ember és úgyis feledékeny... Igen, igaz, hogy nem a jel tart meg, de ne vessük el mindezt, hanem lássunk a mélyére, miért ennyire fontos az emlékezés. Az Isten ugyanis azt szeretné, ha emlékeznénk arra, amire a jel mutat. Nem a jel a lényeg ugyanis, hanem a kapcsolat! Ahhoz pedig kötődni kell! Ez a szövetség egyik legfontosabb kérdése: képesek vagyunk-e igazán kapcsolódni, kötődni Istenhez? Az ember alapvetően úgy kötődik Istenhez is, mint az emberi kapcsolataiban.

A 4 alapvető kötődési típus a következő:

1. Biztonságosan kötődő: "Viszonylag könnyen tudok közel kerülni másokhoz érzelmileg. Nem okoz gondot másokban megbíznom és az sem okoz gondot, ha mások támaszkodnak rám. Nem aggaszt az egyedüllét, vagy, hogy mások nem fogadják el."

2. Szorongó-aggodalmaskodó: "Teljes érzelmi intimitást akarok kialakítani másokkal, de gyakran tapasztalom azt, hogy mások vonakodnak olyan közel kerülni hozzám, mint amennyire én szeretnék közel kerülni hozzájuk." és "Nem érzem jól magam szoros kapcsolat nélkül, de néha aggódom, hogy mások nem látnak engem olyan értékesnek, mint amennyire én értékesnek látom őket."

3. Elutasító-elkerülő: "Jól érzem magam szoros érzelmi kapcsolatok nélkül. Fontos számomra a függetlenség és az önállóság. Nem szívesen függök másoktól és nem szeretem, ha mások függnek tőlem."

4. Bizalmatlan-elkerülő: "Általában kényelmetlen számomra másokhoz közel kerülni. Szeretnék érzelmileg szoros kapcsolatokat, de nehezen tudok teljesen megbízni másokban vagy másokra támaszkodni. Néha aggódom, hogy megbántanak, ha túl közel engedek másokat."

Talán ismerősek ezek a mondatok. És eljutunk oda, hogy bármennyire szeretnénk, de egyikünknek sem problémamentes a kötődési mintázata. Szükségünk van a jelekre, az emlékeztetésre és arra a kapcsolatra, amire a jel mutat. Így, ebben folyamatosan megújulva maradhatunk meg a megtartó, életet jelentő kapcsolatban az élő Istennel.

BEFEJEZÉS

1. Mi tehát a jel? Valami, ami túlmutat önmagán. Ami nem önmagáról szól. Mindegy igazából, milyen a forma, a lényeg, amire mutat. A lényeg, hogy mennyire jól funkcionál Isten dicsőségére. Kedves gyülekezet, azt kell, hogy mondjam, hogy a mai világban te vagy a jel. Ti vagytok a jel. Mi vagyunk a jel, ami Krisztusra mutathat, az Ő munkájára és dicsőségére! Ezért vagyunk a világban, hogy emlékeztessünk: Isten nem hagyta el a világot, hűség és magához hív, kapcsolatra hív.

2. Mit kezdünk hát a körülmetélkedéssel, mint a szövetség jelével? Ragadjuk meg a prófétai igehirdetés valóságát, hogy a szívetek... a fületek... a szemetek... legyen körülmetélve, azaz Istennek szentelve.

3. Vegyük észre, hogy az úrvacsora, mint sákramentum maga is jel, mely az Isten irántunk való szenvedélyére mutat. „Mert nem az a zsidó, aki külsőleg az, sem nem az a körülmetélkedés, amely a testen, külsőleg látszik; hanem az a zsidó, aki belsőleg az, és az a körülmetélkedés, amely a szívben van, Lélek szerint és nem betű szerint.” Róm 2,28-29

Ámen!

Thoma László